

به نام خدا

آشنایی با سیستم مدیریت کیفیت

ارائه :

مهندس نغمه بابایی

فهرست مطالب

- تعاریف کیفیت
- مروری بر رویکرد جدید اداره کل
- چرا سیستم مدیریت کیفیت لازم است؟
- رویکرد فرآیندی
- زیر سیستمهای یک سیستم مدیریت کیفیت
- ساختار ISO 13485:2003
- تفاوتهای ISO 13485:2003 و ISO 9001:2000
- مراحل اخذ گواهینامه
- هزینه های استقرار سیستم مدیریت کیفیت

کیفیت از دیدگاه‌های گوناگون

- کیفیت یعنی مطابقت با مشخصات و نیازمندی‌ها
- کیفیت یعنی رضایت مشتری
- کیفیت یعنی به وجد آوردن مشتری
- کیفیت یعنی مناسب بودن برای منظور
- کیفیت یعنی مشتری برگردد اما محصول برنگردد
- کیفیت یعنی قابلیت نگهداری و تعمیر
- کیفیت یعنی قابلیت اعتماد و دوام محصول
- کیفیت یعنی تحویل به موقع
- کیفیت یعنی بی نقص بودن

کیفیت چیست؟

Quality

میزانی که مجموعه ای از ویژگیهای ماهیتی، الزامات و یا خواسته ها را برآورده می سازد. درحقیقت میزانی که از استانداردها و قوانین یا میزانی که از خواسته ها و نیاز مشتری رعایت می کنیم.

فراتر از آن
خواسته ها و نیاز مشتری
استانداردها-الزامات
قوانین

■ اصطلاح کیفیت ممکن است با یک صفت از قبیل ضعیف، خوب یا عالی بکار برده شود .

اهمیت کیفیت در عصر حاضر

- کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری
- افزایش سهم بازار در شرایط رقابت
- بهبود شهرت و اعتبار
- بهبود روحیه کارکنان
- افزایش منافع و امنیت شغلی کارکنان
- افزایش صادرات
- زندگی بهتر برای آحاد جامعه
- نیاز به کسب عزت و افتخار در بازار کار
- بدست‌آوری مزیت‌های رقابتی در بین رقبا

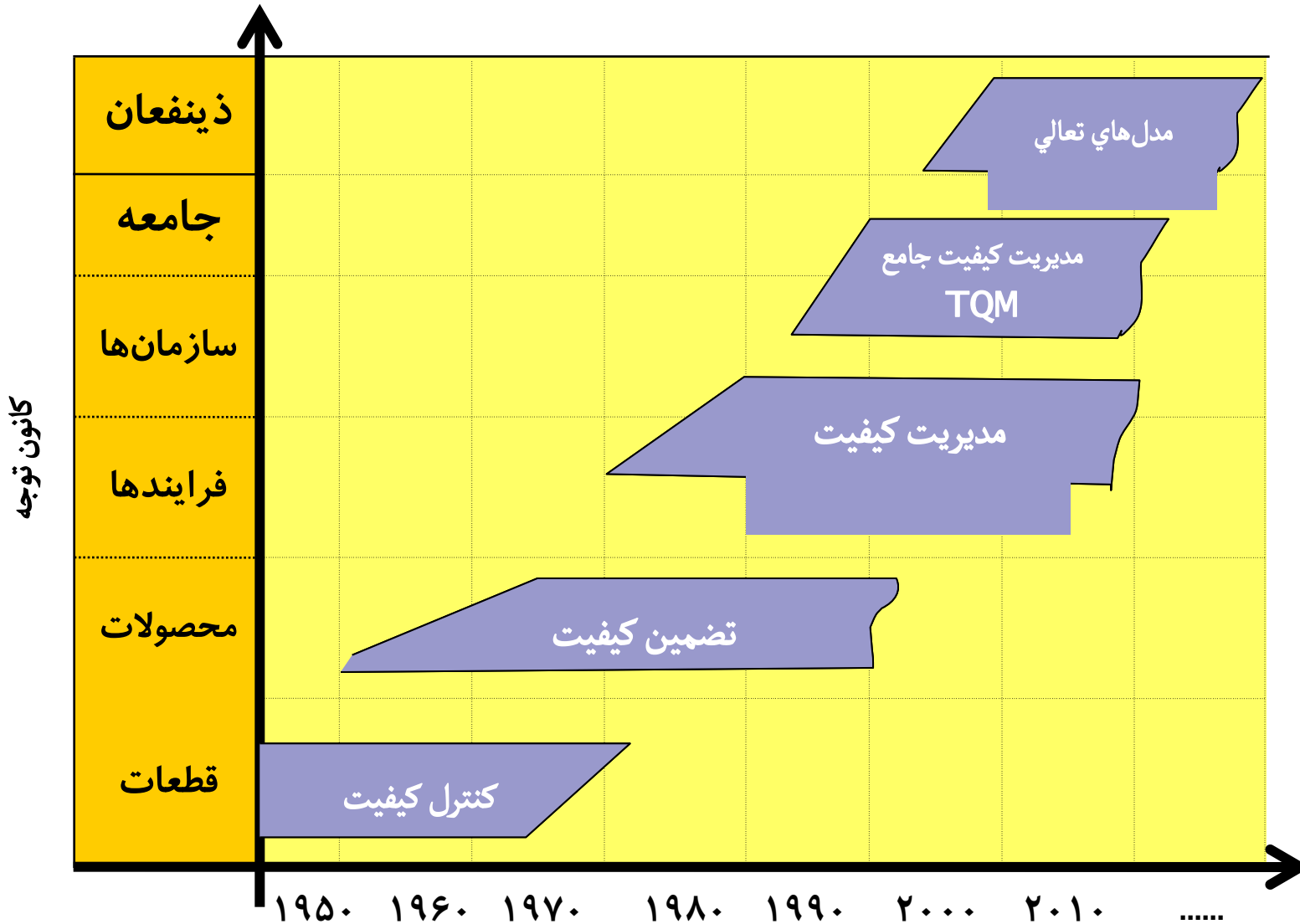
سیر تحول در نگرش به کیفیت

■ مهمترین ابعاد تغییرات ایجاد شده در محیط پیرامون که بر اهمیت توجه به کیفیت می افزایند:

- رشد روزافزون تکنولوژی
- رقابت حاد و بیرحمانه
- تغییر خواسته های مشتریان
- تشکیل مراجع قانونی ذیربط
- رشد در تصویب قوانین حمایت از مصرف کنندگان
- تغییرات سریع در الگوهای مصرف

سیر تحول در نگرش به کیفیت

تعاریف و واژگان (بر اساس ISO 13485:2003)

سیستم

- مجموعه ای از عناصر مرتبط یا هم کنش با هدف مشخص.

سیستم مدیریت

- سیستمی برای ایجاد خطمشی و اهداف و دستیابی به آن اهداف.

سیستم مدیریت کیفیت

- سیستم مدیریت برای هدایت و کنترل یک سازمان با مدنظر قراردادن کیفیت.

مزایای استقرار سیستم مدیریت کیفیت

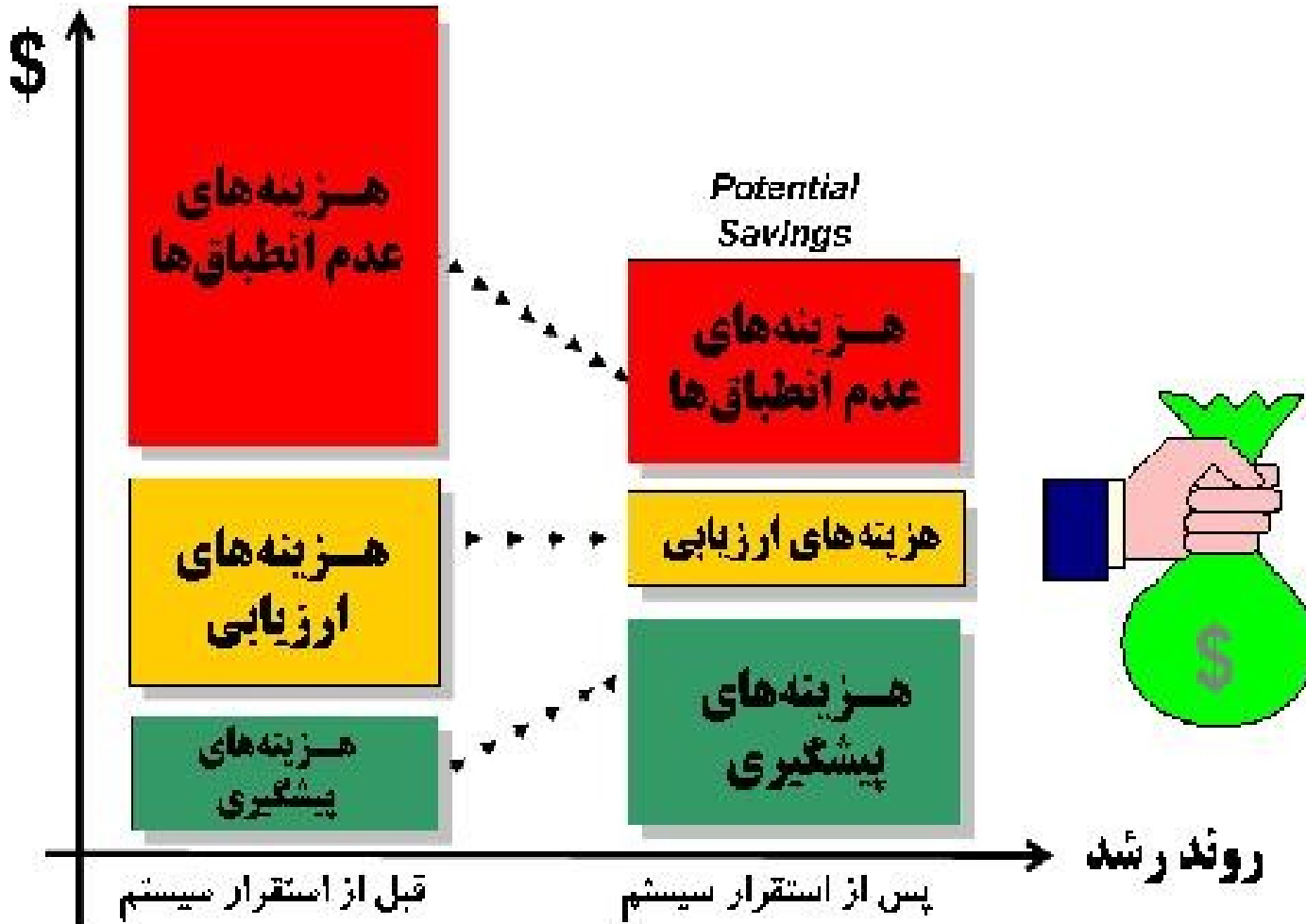
- کاهش دوباره کاریها
- کاهش هزینه‌ها و قیمت تمام شده
- بهبود فرآیندها
- طراحی بهتر خدمات
- بهبود بهره‌وری
- بهبود در روحیه کارکنان
- بهبود ارتباطات داخل سازمانی
- کنترل مناسب مستندات
- افزایش سطح کیفیت محصولات
- شفاف‌سازی مسئولیت‌ها و اختیارات
- افزایش سطح رضایت مشتریان
- افزایش اعتماد مشتریان
- بهبود شهرت در بازار کار
- افزایش سهم قابل کسب در بازار
- شفاف‌تر شدن مزیت‌های رقابتی
- افزایش سودآوری
- کاهش شکایات مشتریان

تلقي سازمان نسبت به کیفیت

برداشت درست	برداشت نادرست
<ul style="list-style-type: none"> • کیفیت توسط مشتری تعریف می شود. • دستیابی به کیفیت موجب کاهش هزینه ها است. • کیفیت مورد علاقه پنج ذینفع است: مشتریان، مالکان، کارکنان، تامین کنندگان و جامعه. • کیفیت حاصل فرایندها است. • کیفیت با انجام درست کار درست در بار اول و همواره به دست می آید.	<ul style="list-style-type: none"> • مشتریان تصور صحیحی از کیفیت ندارند. • دستیابی به کیفیت مستلزم هزینه کلان است. • کیفیت تنها مورد علاقه یک ذینفع است: مشتری • مصادیق کیفیت تنها در محصول نهفته است. • کیفیت با بازرسی و آزمایش محصول به دست می آید.

کاهش هزینه‌ها؛ عمده‌ترین مزیت استقرار سیستم مدیریت کیفیت!؟

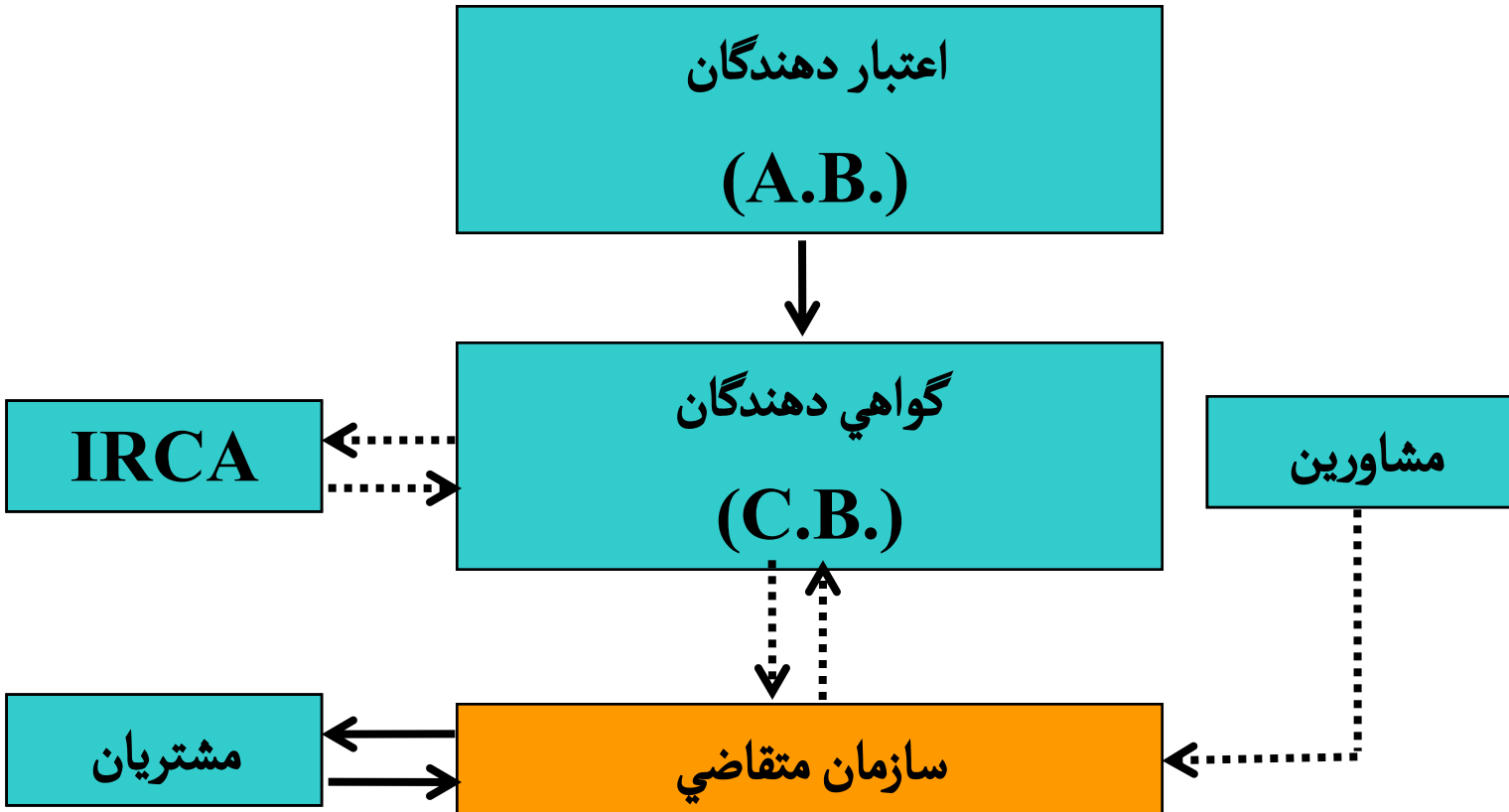
چرا از استانداردها برای استقرار سیستم‌های مدیریت استفاده می‌کنیم؟

□ مدل‌های سیستمی:

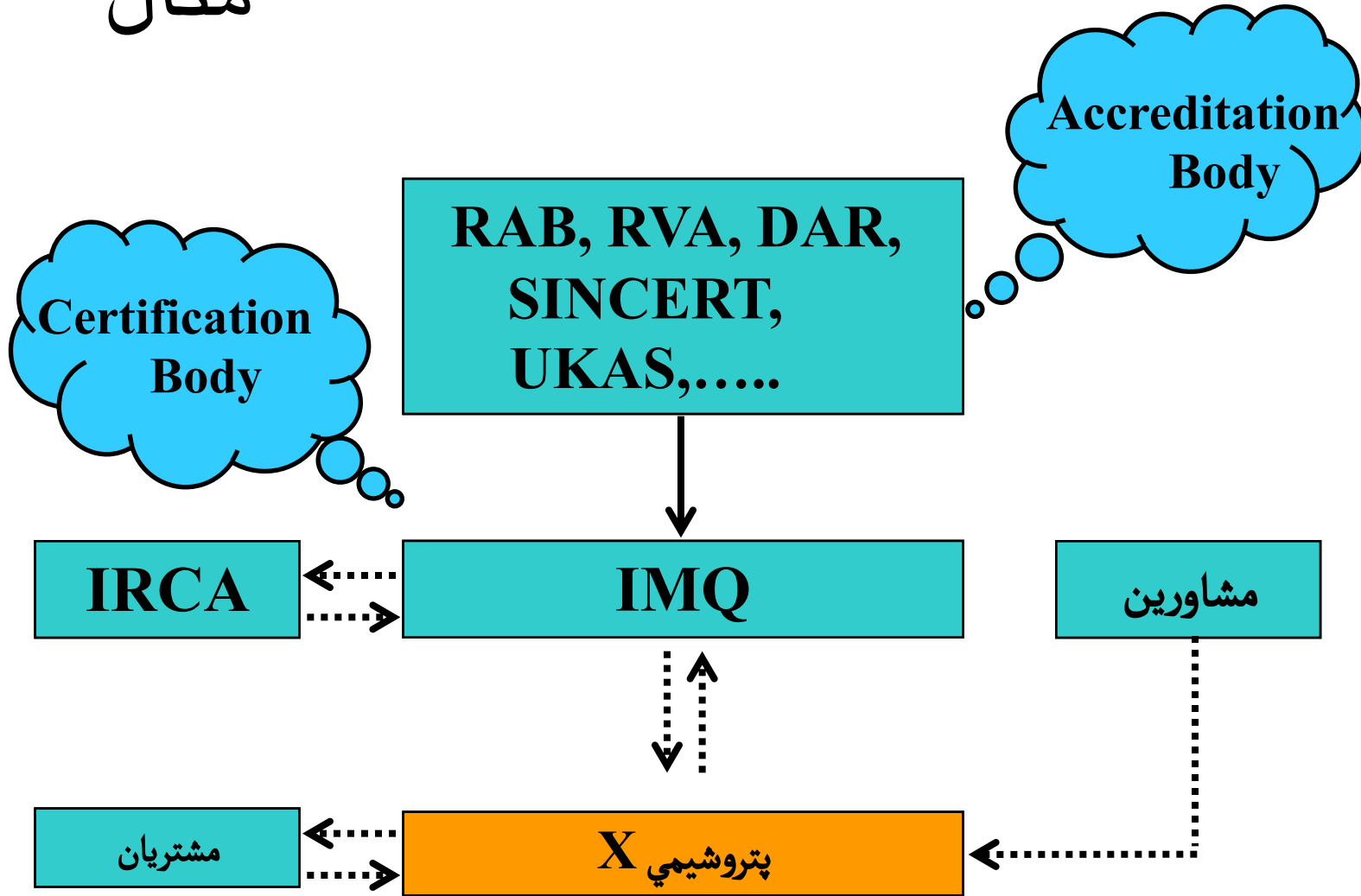
- راهنما برای طراحی و استقرار یک سیستم کیفیت هستند.
- مبنایی برای تعیین و برآورده نمودن نیازمندیها می‌باشند.
- مبنایی برای ارزیابی اثربخشی سیستم مدیریت کیفیت یک سازمان خواهند بود.

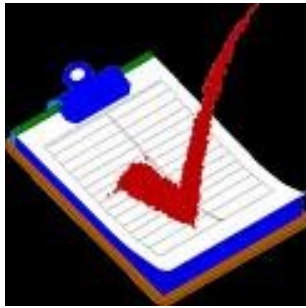
سازمان‌های دخیل در روند استقرار سیستم مدیریت

مثال

رویکرد جدید اداره کل تجهیزات پزشکی

■ ثبت شرکت و دریافت شناسنامه

■ ارائه اطلاعات فنی

معرفی محصول

گزارش تطابق با الزامات اساسی

گزارش مدیریت ریسک

برچسب ها و مدارک همراه

خلاصه مستندات تصدیق و صحه گذاری طراحی

اطلاعات تولید

■ سیستم مدیریت کیفیت

■ معرفی ناظر فنی

سیستم مدیریت کیفیت

■ ماده ۱۷ آیین نامه تجهیزات پزشکی :

تولیدکننده جهت تولید تجهیزات پزشکی به منظور عرضه، توزیع و یا صادرات مکلف به اخذمجوز (پروانه ساخت) از اداره کل می باشد.

■ تبصره ۳ ماده ۱۷ آیین نامه تجهیزات پزشکی تولید کننده به منظور اخذ مجوز تولید تجهیزات پزشکی موظف به استقرار سامانه مدیریت کیفیت یا شرایط تولید خوب (GMP) می باشد.

سیستم مدیریت کیفیت

- جهت تولید کنندگان وسایل پزشکی با کلاس خطر (C,D) اثبات انطباق سیستم مدیریت کیفیت بر اساس ISO 13485 پیشنهاد شده است.
- تولیدکنندگان کلاسهای خطر پایین تر (A,B) باید الزامات مربوط به شرایط خوب تولید (GMP) را رعایت نمایند.

کلاس بندی وسایل پزشکی

مثال	سطح خطر	کلاس	
تخت بیمارستانی - زانو بند آبسلانگ	Low	I	A
ساکشن - تیوپهای تزریق خون لنزهای تماسی	Low-Moderate	II	B
ونتیلاتور - ایمپلنتهای ارتوپدی مانیتور	Moderate-High	III	C
دریچه های قلب - بخیه های جذب شدنی - دفیبریلاتورهای کاشتنی	High	IV	D

چرا سیستم مدیریت کیفیت؟

■ اینکه محصول نهایی مطابق با استاندارد باشد شرط لازم است ولی کافی نیست

■ برای اطمینان از کیفیت محصول

□ - تست تمام نمونه ها

□ هزینه بر بودن

□ زمانبر بودن

□ تخریب نمونه ها

□ - ایجاد سیستم های تضمین کیفیت

چرا سیستم مدیریت کیفیت؟

- امکان نظارت سیستماتیک بر کیفیت بدست می آید.
- به مشتری این اطمینان را می دهد که کیفیت محصول در تولید انبوه با کیفیت مورد ادعای سازنده در نمونه تائید شده یکسان است.
- بدون وجود سیستم مدیریت کیفیت
  - اعتبار تائید نمونه محصول فقط برای همان نمونه صادق است.
  - کلیه محصولات باید تست شوند.
  - این روش برای محصولات با تیراژ بالا امکانپذیر نیست.

چرا سیستم مدیریت کیفیت؟

به سازمان این امکان را می دهد که:

- از طریق شناسایی و ریشه یابی اشکالات از گسترش و تکرار آنها جلوگیری کند.
- با استفاده از تدوین دستورالعملها و روشهای اجرایی، مدیریت و کنترل سازمان آسانتر می گردد.
- با آموزش مستمر کارکنان، کارایی و کیفیت محصولات را بهبود بخشد.
- با اندازه گیری شاخص رضایت مشتریان، در جهت شناسایی نیازهای اصلی آنها حرکت کند و موجبات افزایش رضایت آنها را فراهم نماید.
- با انجام ممیزی های داخلی و ممیزی های رسمی سازمانهای بین المللی گواهی دهنده، پایداری سیستم کیفیت تضمین شود.

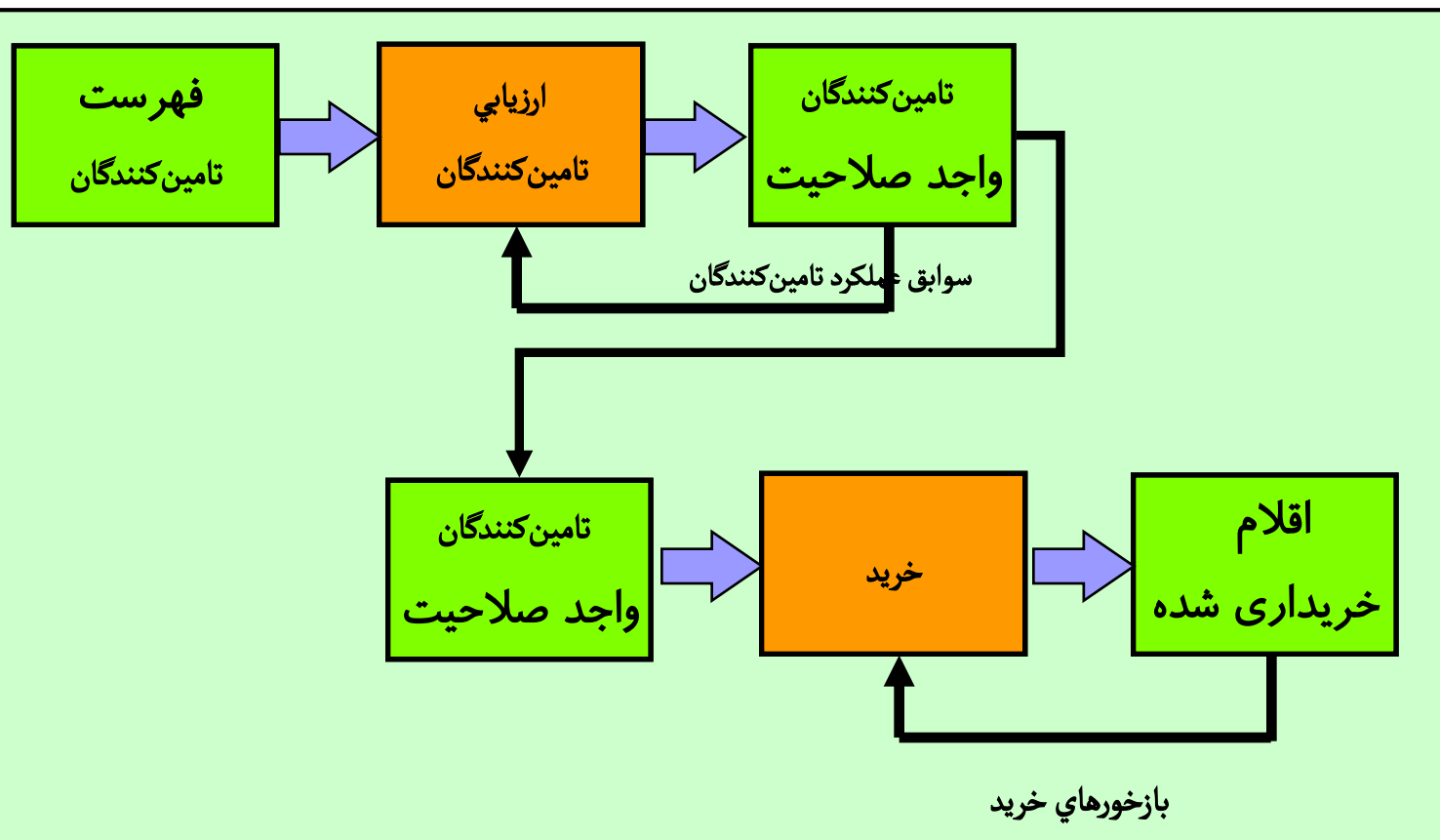
تعاریف و واژگان (بر اساس ISO 13485:2003)

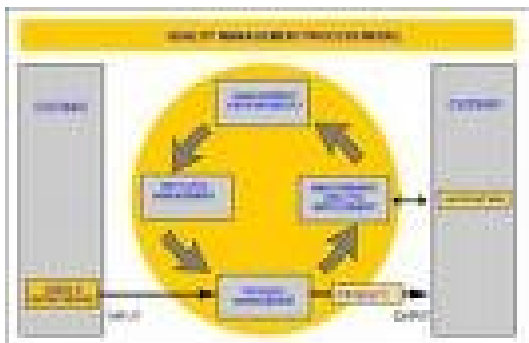
*P*rocess

فرآیند

- مجموعه‌ای از فعالیت‌های مرتبط به هم یا متعامل که درونداد را به بروندادها تبدیل می‌کند.
- دروندادهای یک فرآیند عموماً بروندادهای سایر فرآیندها هستند.
- فرآیندها در سازمان عموماً برنامه‌ریزی می‌شوند و تحت شرایط کنترل شده به اجرا درمی‌آیند تا ارزش افزوده ایجاد شود.

نمونه‌ای از فرآیند

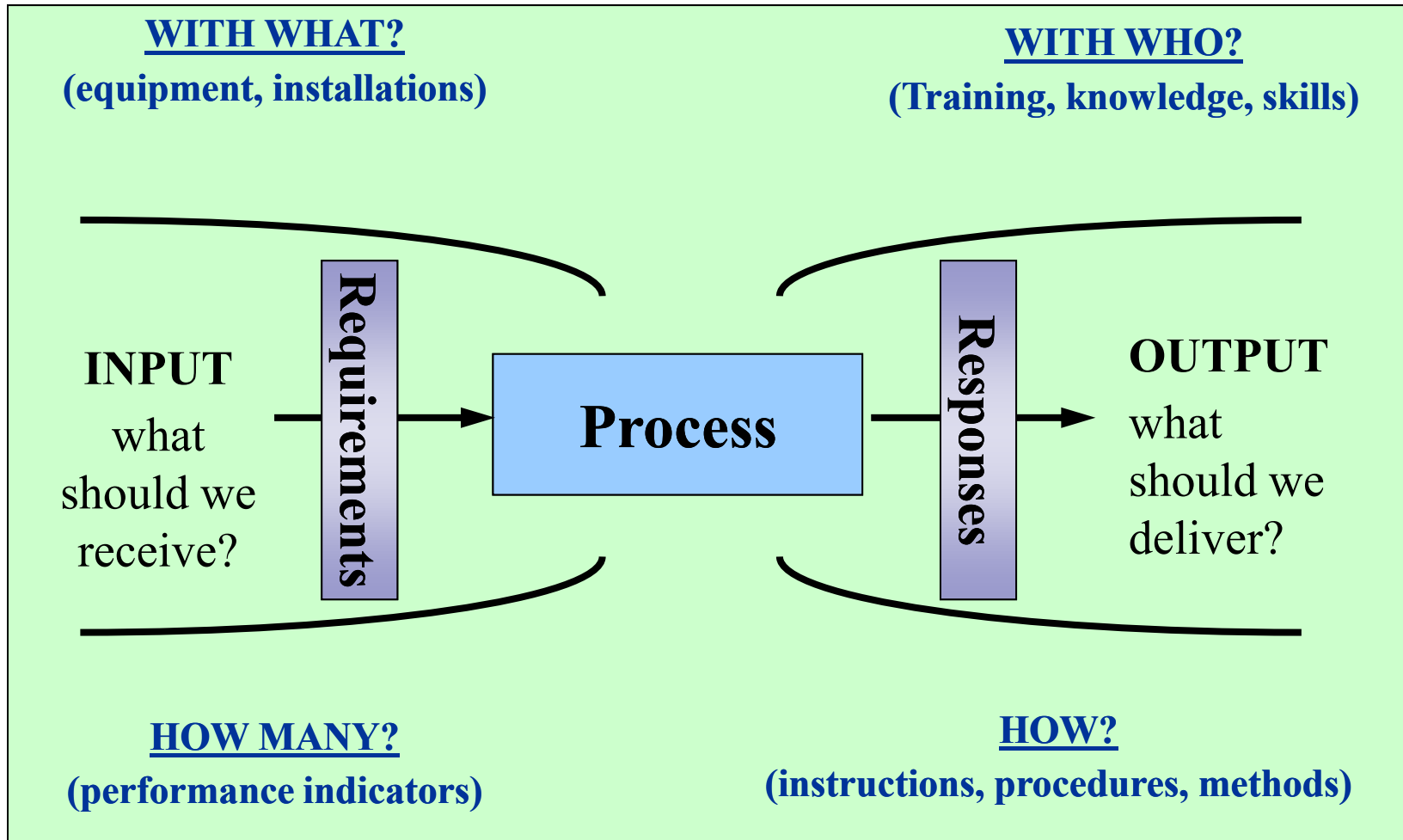

رویکرد فرآیندی

- هر فعالیتی که یک درونداد را دریافت و آن را به یک برونداد تبدیل نماید، می توان به عنوان یک فرآیند در نظر گرفت.
- برای کارکرد اثر بخش سازمان فعالیت های متعدد مرتبط بهم باید شناسایی شده و مدیریت شود.
- بکارگیری سیستمی از فرآیندها در درون یک سازمان همراه با مشخص کردن و تعامل این فرآیندها و مدیریت کردن آنها " رویکرد فرآیندی " نامیده می شود.

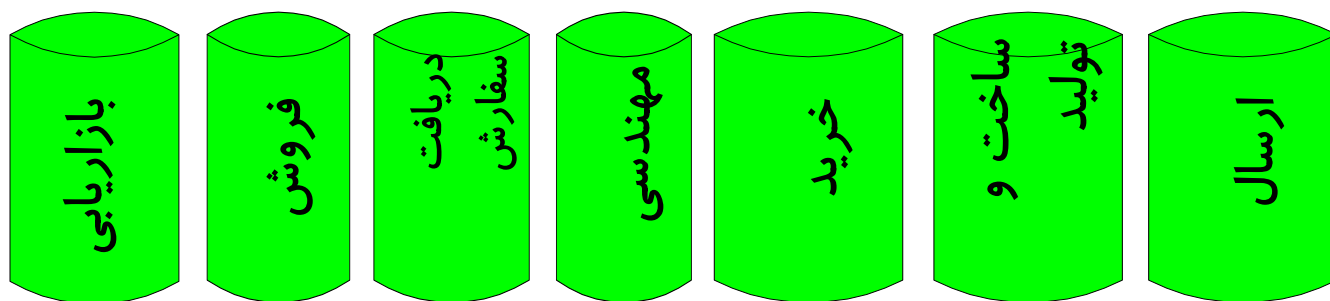
چهار مولفه در یک فرآیند

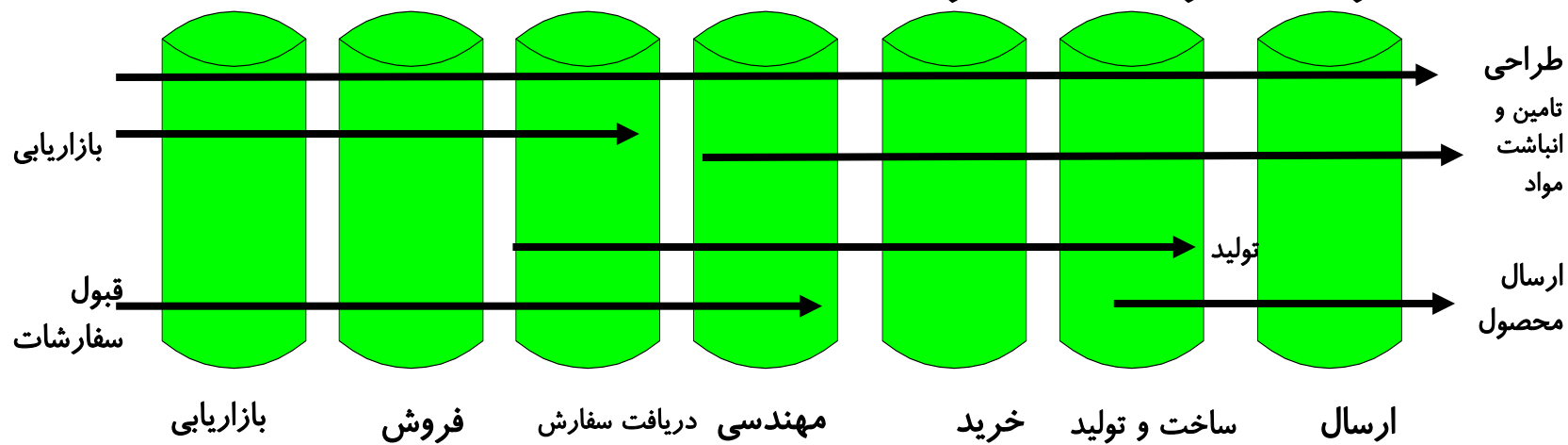
Measurement/assessment

الزامات سیستم مدیریت کیفیت

دیدگاه بخش-بخش (جزیره‌ای یا تکه‌تکه)

دیدگاه فرآیندگرا یا عملکردی

مزایای رویکرد فرآیندی

یکی از مزایای رویکرد فرآیندی کنترل دائمی بر روی ارتباط میان فرایندهای مجزا از هم در داخل یک سیستم فرایندها و نیز بر روی ترکیب و تعامل آنها است.

چنین رویکردی در صورتی که در یک سیستم مدیریت کیفیت مورد استفاده قرار گیرد بر اهمیت موارد زیر تأکید دارد:

الف) درک و برآورده ساختن نیازمندیها،

ب) نیاز به مورد توجه قراردادن فرایندها بر مبنای ارزش افزوده،

ج) به دست آوردن نتایج همچون کارآیی و اثربخشی، و

د) بهبود مداوم فرایندها بر مبنای اندازه‌گیری واقع بینانه.

رویکرد فرآیندی

مشتریان نقش مهمی در تعیین الزامات و یا خواسته ها بعنوان دروندادها دارا می باشند.

پایش رضایت مشتری مستلزم ارزیابی اطلاعات راجع به مشتری در این مورد است که آیا سازمان توانسته خواسته های مشتری و **الزامات قانونی** را برآورده نماید یا نه.

- برنامه ریزی (Plan): تعیین اهداف
- اجرا (Do): اجرای فرآیندها
- بررسی (Chek): پایش و اندازه گیری فرآیندها و گزارش دهی نتایج
- اقدام (Act): انجام اقدامات جهت بهبود مداوم عملکرد فرآیند (**حفظ اثر بخشی**)

زیر سیستم‌های یک سیستم مدیریت

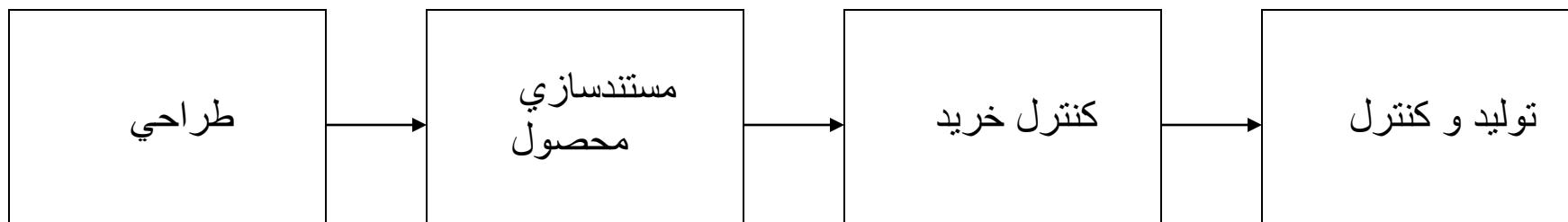
- زیر سیستم‌های پدید آوری محصول
- طراحی
- مستند سازی محصول
- کنترل خرید
- تولید و کنترل
- زیر سیستم‌های پشتیبانی
- مدیریت
- اقدام اصلاحی و پیشگیرانه
- کنترل مدارک و سوابق
- فرآیندهای مرتبط با مشتری

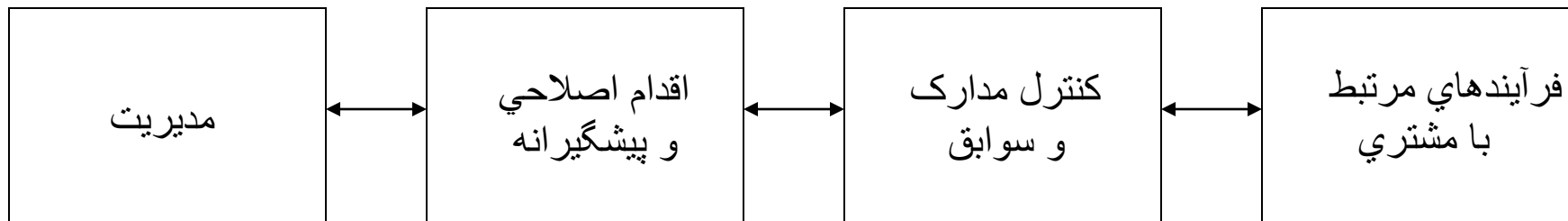
ارتباطات بین زیر سیستم ها

زیر سیستمهای پدیدآوری محصول

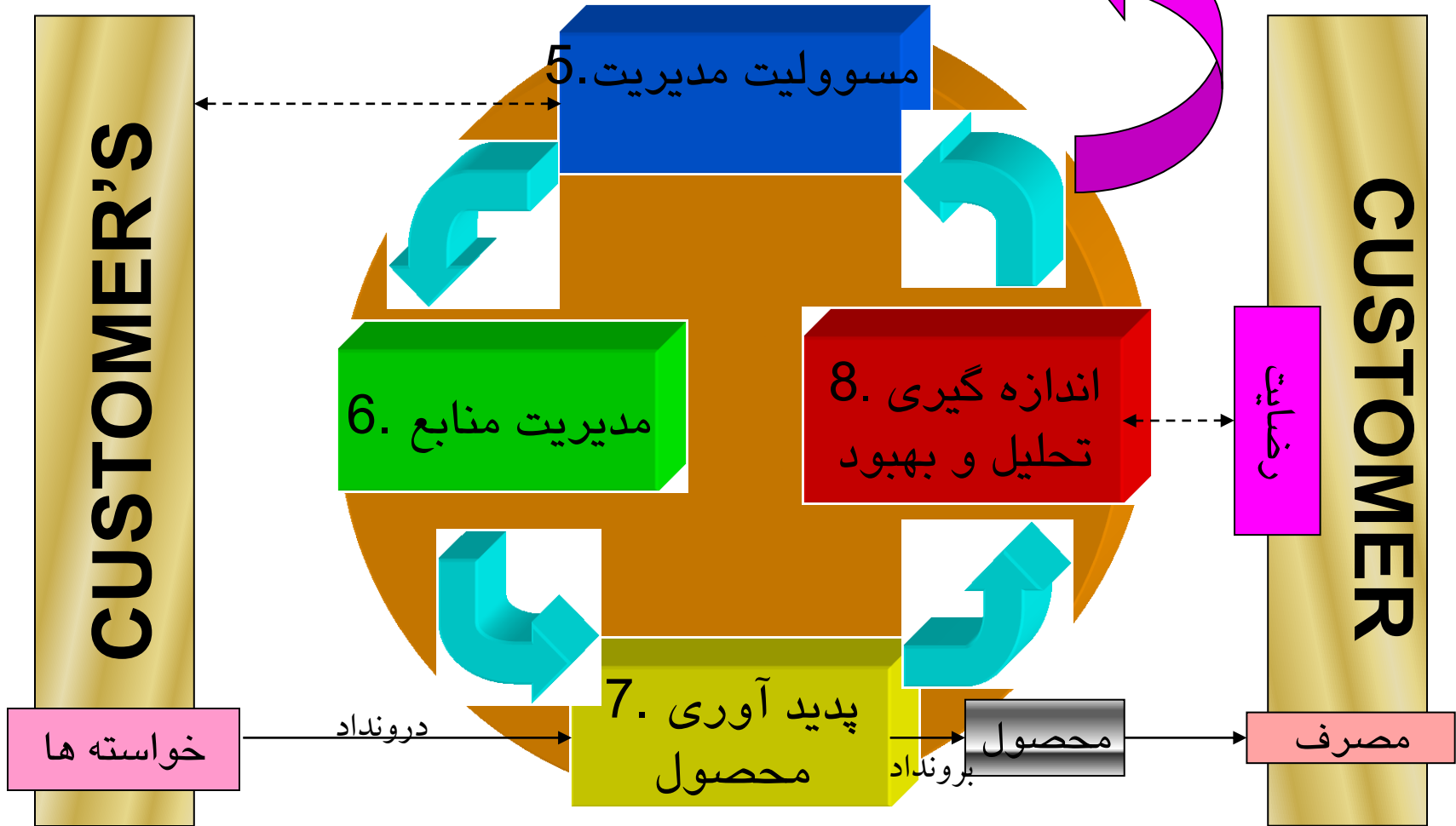

زیر سیستمهای پشتیبانی

ISO 9001:2000 – Process Model

بهبود مداوم سیستم مدیریت کیفیت

→ فعالیت های ارزش افزا

- - - - - جریان اطلاعات

ISO 13485:2003

دامنه کاربرد

این استاندارد بین المللی، الزامات یک سیستم مدیریت کیفیت را در مواردی بیان می کند که سازمان به اثبات توانایی خود در ارائه وسیله پزشکی و خدمات مرتبط که بطور مستمر **خواسته های مشتری و الزامات قانونی** مربوط به وسایل پزشکی و خدمات مرتبط را برآورده می نماید، نیاز دارد.

۱- مشتری محوری (Customer Focus)

سازمان‌ها به مشتریان خود وابسته هستند و لذا بایستی نیازهای حال و آینده آنان را درک نمایند، خواسته‌های آنها را برآورده سازند و در جهت فرارفتن از انتظارات مشتری تلاش کنند.

۲- راهبری (Leadership)

راهبران وحدت مقصد و جهت‌گیری سازمان را ایجاد می‌کنند. آنها بایستی محیط درون سازمان را به نحوی بوجود آورده و برقرار نگه‌دارند تا افراد بتوانند در دستیابی به اهداف سازمان به طور کامل دخیل شوند.

۳- دخیل بودن افراد (Involvement of People)

افراد در هر سطحی که باشند جوهره سازمان هستند و دخیل بودن کامل آنها موجب می شود تا توانایی های آنها در جهت منافع سازمان مورد استفاده قرار گیرند.

۴- رویکرد فرآیندی (Process Approach)

نتیجه مطلوب هنگامی به صورت کارا تر حاصل می شود که فعالیت ها و منابع مرتبط به آنها به صورت یک فرآیند مدیریت شوند.

۵- رویکرد سیستمی در مدیریت

(System Approach to Management)

شناسایی، درک و مدیریت فرآیندهای مرتبط به عنوان یک سیستم به اثربخشی و کارایی سازمان در دستیابی به اهداف کمک می کند.

۶- بهبود مداوم (Continual Improvement)

بهبود مداوم در عملکرد کلی سازمان بایستی یک هدف دائمی برای سازمان باشد.

۷- رویکرد واقع بینانه در تصمیم گیری

(Factual Approach to Decision Making)

تصمیمات مؤثر مبتنی بر تحلیل داده ها و اطلاعات است

۸- روابط سودمند متقابل با تامین کنندگان

(Mutually Beneficial Supplier Relationship)

هر سازمان و تامین کننده آن بهم وابسته اند و روابط سود بخش متقابل بین آنها موجب افزایش توانایی هر دو در ایجاد ارزش می گردد.

ISO 13485:2003

تشریح الزامات برای سازمانهای فعال در زمینه

۱- طراحی

۲- توسعه

۳- تولید

۴- نصب

۵- ارائه خدمات تجهیزات پزشکی

پذیرش سیستم کیفیت = یک تصمیم راهبردی در سازمان

طراحی و بکارگیری سیستم مدیریت کیفیت در یک سازمان تحت تاثیر نیازهای در حال تغییر ، اهداف ویژه آن ، محصولات ارائه شده ، فرآیندهای بکار گرفته شده ، اندازه و ساختار سازمان قرار می گیرد . وسایل پزشکی از تنوع گسترده ای برخوردار است و برخی الزامات خاص در این استاندارد فقط در مورد گروه هایی از وسایل پزشکی که نام برده شده کاربرد دارد .

ISO 13485:2003

۱. دامنه کاربرد
۲. مراجع الزامی
۳. اصطلاحات و تعاریف
۴. سیستم مدیریت کیفیت
۵. مسوولیت مدیریت
۶. مدیریت منابع
۷. پدیدآوری محصول
۸. اندازه گیری تحلیل و بهبود

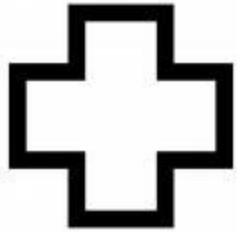
تفاوت‌های

ISO 9001:2000 و ISO 13485:2003

- ISO 13485:2003 بر مبنای ISO 9001:2000 تدوین شده است.
- اضافه شدن برخی الزامات خاص در طراحی، تولید و ارائه خدمات وسایل پزشکی
- حذف برخی الزامات که بعنوان الزامات قانونی کاربرد ندارند.

بدلیل این حذفیات سازمانی که با ISO 13485 تطابق دارد، نمی‌تواند انطباق با ISO 9001 را اعلام نماید.

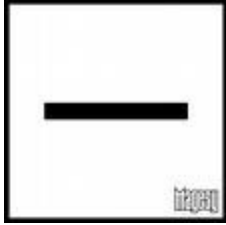

الزامات اضافه شده

- تاکید بر رعایت مقررات منطقه ای در طراحی و تولید محصول
- الزام بر نگهداری کلیه سوابق طراحی و تولید محصول تا پایان عمر آن
- الزام به رعایت مقررات ملی و منطقه ای در برگزاری دوره های آموزشی
- الزام به مدیریت ریسک
- الزام به ایجاد سیستم هشدار های توصیه ای
- ارجحیت مقررات ملی و منطقه ای نسبت به خواسته های مشتری
- الزام به رعایت مقررات ملی و منطقه ای در خصوص گزارش دهی پیامدهای نامطلوب

الزامات حذف شده

- افزایش سطح رضایت مشتری (ارجحیت مقررات ملی و منطقه ای)
- بهبود مداوم سیستم مدیریت کیفیت (تاکید بر حفظ اثربخشی)

مراحل اخذ گواهینامه

۱. تصمیم مدیریت ارشد
۲. انتخاب مشاور
۳. آموزش
۴. شناسایی فرآیندها و طراحی سیستم مدیریت
۵. مستندسازی
۶. استقرار سیستم مدیریت کیفیت
۷. ممیزی داخلی با کمک مشاور و رفع عدم انطباقها

مراحل اخذ گواهینامه

۸. انتخاب موسسه گواهی دهنده
۹. مکاتبات و عقد قرارداد ممیزی رسمی
  ۰۱. ممیزی رسمی
  ۱۱. پاسخ به عدم انطباقها
  ۲۱. بررسی و تأیید توسط CB
  ۳۱. دریافت گواهینامه
  ۴۱. ممیزی های دوره ای سالیانه

علل ناکامی‌های رایج در سیستم‌های مدیریت کیفیت

- عدم اعتقاد و پشتیبانی مؤثر مدیریت ارشد.
- انتخاب نماینده مدیریت نامناسب.
- عدم آموزش اثربخش و کارا در رابطه با الزامات سیستم.
- عدم شناسایی مناسب فرآیندها بر اساس الزامات استاندارد.
- عدم مشارکت افراد سازمان در طراحی سیستم و به تبع آن عدم تسلط بر آن.
- عدم توجه به مدارک فنی و برون سازمانی و الزامات قانونی و کنترل آن در سازمان.
- عدم توجه به چهار عنصر آموزش، بازنگری مدیریت، ممیزی داخلی و اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه بعنوان چهار پایه‌ی میز مدیریت کیفیت!!

هزینه ها (سرمایه گذاری)

۱. هزینه مشاور
۲. هزینه آموزش کارکنان
۳. هزینه کارکنان درگیر در استقرار سیستم
۴. هزینه ممیزی داخلی
۵. هزینه ممیزی رسمی و صدور گواهینامه
۶. هزینه سربار واحدهای اضافه شده جهت نگهداری سیستم کیفیت
مثل: نماینده مدیریت، کنترل مدارک و سوابق، اقدام اصلاحی،
ممیزی داخلی، آموزش و ...
۷. هزینه ممیزی های رسمی سالیانه
۸. هزینه کالیبراسیون تجهیزات آزمون

با تشکر از حوصله شما

